

КЛЮЧОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДЛЯ НАВЧАННЯ ПРОТЯГОМ ЖИТТЯ

#EUkeycompetences
#EuropeanEducationArea
#lifelonglearning

Надруковано в Україні

Рукопис завершено в березні 2019 року

Друк з дозволу Представництва ЄС в Україні

Переклад, редагування та друк: FGL Energy LLC, грудень 2021

101, вул. Володимирська, м. Київ, 01033, Україна

тел.: +38 (044) 390-80-10, факс: +38 (044) 390-80-15

e-mail: delegation-ukraine@eeas.europa.eu

delegation-ukraine-press@eeas.europa.eu

(відділ преси та інформації)

www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine

<http://www.facebook.com/EUDelegationUkraine>

<http://twitter/EUDelegationUA>

Київ: Представництво ЄС в Україні, 2021

© Європейський Союз, 2021

Ця публікація видана за фінансової підтримки Європейського Союзу.

Викладені в ній погляди є авторськими і не обов'язково відображають офіційну думку Європейського Союзу.

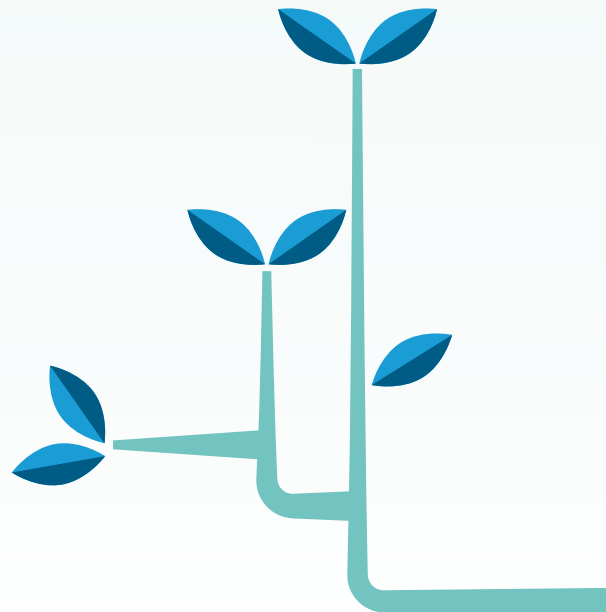
Відтворення дозволене за умови посилання на першоджерело.

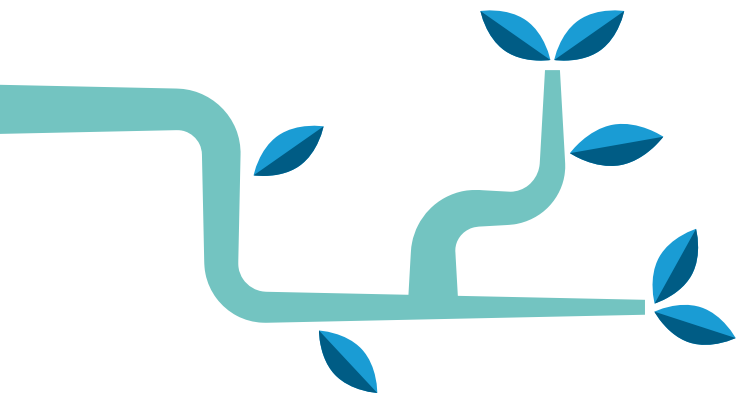
Print ISBN 978-92-9463-092-6 doi:10.2871/88532 JA-03-21-508-UK-C

PDF ISBN 978-92-9463-091-9 doi:10.2871/420 JA-03-21-508-UK-N

Зміст

Передумови та цілі	3
Ключові компетентності	5
Грамотність	6
Багатомовна компетентність	7
Математична компетентність та компетентність у науці, технологіях та інженерії	8
Цифрова компетентність	10
Особистісна, соціальна компетентність та вміння вчитися	11
Громадянська компетентність	12
Підприємницька компетентність	13
Культурна обізнаність та самовираження	14
Підтримка розвитку ключових компетентностей	15
Підходи та середовища викладання та навчання	15
Підтримка викладачів	16
Оцінка та перевірка компетентностей	16

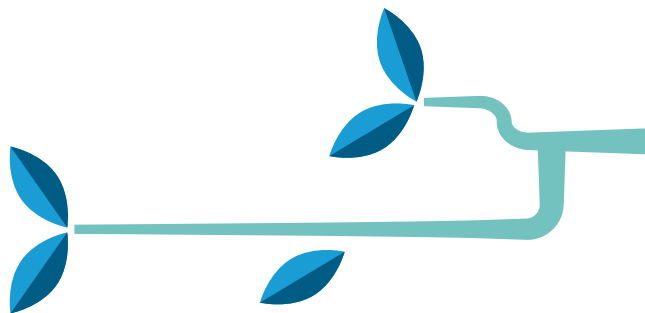

Передумови та цілі

У травні 2018 року Рада Європейського Союзу ухвалила Рекомендацію щодо ключових компетентностей для навчання протягом усього життя.* У цій Рекомендації визначено вісім ключових компетентностей, необхідних громадянам для особистої реалізації, здорового та екологічного способу життя, підвищення можливостей працевлаштування, активного громадянського життя і соціальної інклюзії.

Ця Рекомендація є довідковим інструментом для зацікавлених сторін у сфері освіти та навчання, де сформульовано загальне розуміння компетентностей, необхідних сьогодні та в майбутньому. Рекомендована система побудована на успішних способах заохочення людини до розвитку компетентностей за допомогою інноваційних підходів до навчання, методик оцінювання або підтримки освітян.

Усі, хто навчається, повинні якнайповніше розкрити свій потенціал. Для задоволення різноманітних потреб Рекомендація заохочує держав-членів ЄС дбати про якісну освіту та догляд за дитиною з перших років її життя, вдосконалювати шкільну освіту і забезпечувати високий рівень викладання, розвивати початкову та безперервну професійну освіту й навчання, а також осучаснити систему вищої освіти.

Ключові компетентності

Ключові компетентності – це сукупність знань, навичок і психологічних установок.

- **Знання**

Поняття, факти й цифри, ідеї та вже відомі теорії складають знання, які дозволяють людині зрозуміти певну сферу чи предмет.

- **Навички**

Навички визначаються як здатність людини виконувати процеси та використовувати наявні у неї знання для досягнення результатів.

- **Психологічні установки**

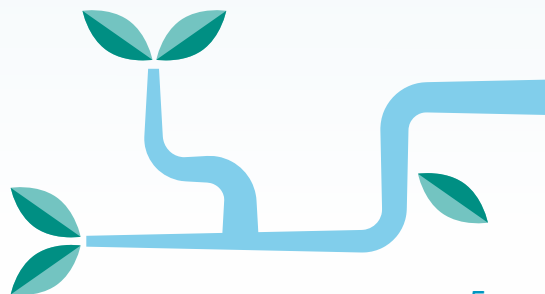
Установки – це певна налаштованість та схильність людини до певної активності або реакції на ідеї, людей чи ситуації.

Ключові компетентності розвиваються протягом усього життя шляхом формального, неформального та інформального навчання в різних середовищах, зокрема у родині, школі, на робочому місці, в оточенні та громаді.

Усі ключові компетентності вважаються однаково важливими, а аспекти, необхідні для однієї сфери, сприятимуть розвитку компетентностей в іншій. Наприклад, навички критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, навички командної роботи, комунікації, креативність, вміння домовлятися, аналітичні та міжкультурні навички є невід’ємними складовими ключових компетентностей.

Визначено вісім ключових компетентностей:

- > **Грамотність**
- > **Багатомовна компетентність**
- > **Математична компетентність та компетентність у науці, технологіях та інженерії**
- > **Цифрова компетентність**
- > **Особистісна, соціальна компетентність та вміння вчитися**
- > **Громадянська компетентність**
- > **Підприємницька компетентність**
- > **Культурна обізнаність та самовираження**

Грамотність

Грамотність — це здатність розрізняти, розуміти, висловлювати, створювати й інтерпретувати поняття, почуття, факти й думки в усній та письмовій формі, користуючись візуальними, звуковими/аудіо та цифровими матеріалами у різних дисциплінах і контекстах. Грамотність передбачає здатність ефективно спілкуватися з іншими та налагоджувати комунікацію у відповідний і творчий спосіб.

Розвиток грамотності закладає засади для подальшого навчання та подальшої мовної взаємодії. Залежно від ситуації грамотність можна розвивати рідною мовою, мовою навчання в школі та/або офіційною мовою країни чи регіону проживання.

Основні знання, навички та психологічні установки, пов'язані з цією компетентністю

Знання

Ця компетентність передбачає вміння читати, писати та глибоко розуміти письмову інформацію, а отже вимагає від людини знань словникового запасу, функціональної граматики та функцій мови. Не менш важливим є розуміння основних типів вербальної взаємодії, різних літературних та нелітературних текстів, а також основних особливостей різних стилів і жанрів мовлення.

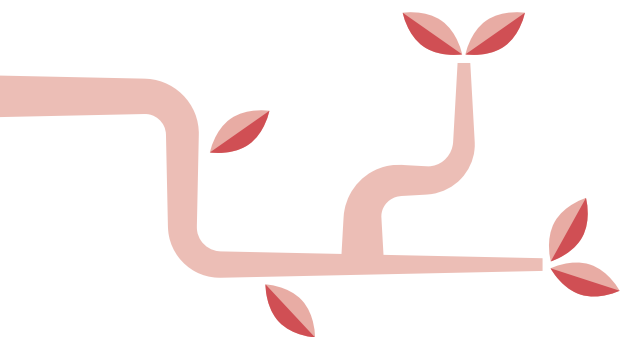
Навички

Люди повинні володіти навичками усного та письмового спілкування в найрізноманітніших ситуаціях, а також вміти адаптувати своє спілкування до потреб тієї чи іншої ситуації.

Ця компетентність також потребує вміння розрізняти та використовувати різні типи джерел, вміння шукати, збирати й обробляти інформацію, залучати допоміжні засоби, формулювати та висловлювати переконливі аргументи в усній та письмовій комунікації з урахуванням відповідного контексту. Грамотність передбачає критичне мислення, а також вміння оцінювати інформацію та працювати з нею.

Установки

Позитивне ставлення до грамотності означає схильність до критичного та конструктивного діалогу, оцінку естетичних якостей та інтерес до взаємодії з іншими. Це передбачає усвідомлення впливу мови на інших та потребу розуміти й використовувати мову у позитивний та соціально відповідальний спосіб.

Багатомовна компетентність

Ця компетентність визначає здатність людини адекватно й ефективно послуговуватися різними мовами у спілкуванні. У широкому контексті цю компетентність визначають основні показники грамотності, як-от: здатність розуміти, висловлювати та інтерпретувати поняття, думки, почуття, факти в усній та письмовій формі (здатність слухати, говорити, читати й писати) у відповідному суспільно-культурному контексті з урахуванням власних бажань і потреб. Багатомовна компетентність поєднує в собі історичний вимір та міжкультурні компетентності, спираючись на здатність людини виступати в ролі посередника між різними мовами та медіа, як це передбачено Загальноєвропейськими критеріями визначення рівнів володіння іноземними мовами (CEFR). Залежно від ситуації багатомовна компетентність може передбачати підтримку й подальший розвиток володіння рідною мовою та офіційною(ими) мовою(ами) країни перебування.

Основні знання, навички та психологічні установки, пов'язані з цією компетентністю

Знання

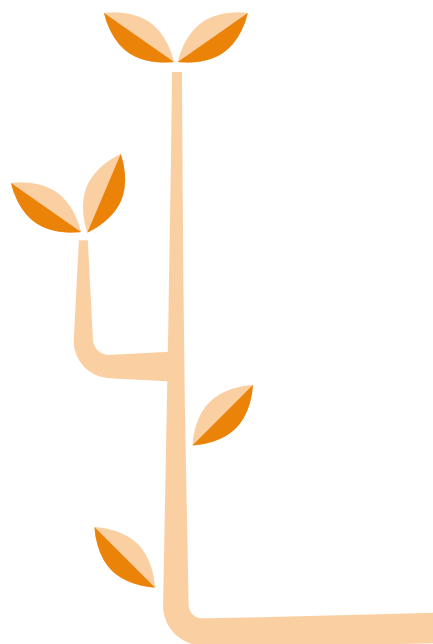
Ця компетентність потребує знань словникового запасу та функціональної граматики різних мов, а також усвідомлення основних типів вербальної взаємодії та стилів мовлення. Не менш важливим є знання суспільних норм, культурних аспектів та усвідомлення мінливості мов.

Навички

Основні навички для цієї компетентності полягають у здатності людини розуміти розмовні ситуації, ініціювати, підтримувати й завершувати розмови, а також читати, розуміти та складати тексти при різному рівні володіння різними мовами відповідно до своїх потреб. Людина повинна вміти правильно користуватися цим інструментарієм і вивчати мови формально, неформально та інформально протягом усього свого життя.

Установки

Позитивне ставлення до багатомовної компетентності – це цінування культурного різноманіття, інтерес до різних мов та міжкультурного спілкування. Це також повага до індивідуальних мовних особливостей кожної людини, зокрема до рідної мови осіб, які належать до меншин та/або є мігрантами, а також повага до офіційної(их) мови (мов) країни як до спільного для всіх ґрунту взаємодії.

Математична компетентність та...

А Математична компетентність – це здатність розвивати й застосовувати математичне мислення та математичні знання для розв’язування різноманітних задач у повсякденних ситуаціях. Розвиваючи навички арифметики, необхідно зосереджувати увагу на процесі та діяльності, а також на знаннях. Математична компетентність різною мірою передбачає здатність і бажання використовувати математичні способи мислення та презентації (формули, моделі, конструкції, графіки, діаграми).

Основні знання, навички та психологічні установки, пов’язані з цією компетентністю

Знання

В математиці необхідні глибокі знання чисел, мір і структур, основних математичних операцій та моделей, розуміння математичних термінів і понять, а також усвідомлення того кола питань, на які математика може надати відповіді.

Навички

Людина повинна вміти застосовувати фундаментальні математичні принципи і процеси у повсякденних ситуаціях удома й на роботі (наприклад, мати фінансові навички), а також вміти відстежувати та оцінювати хід міркувань. Людина повинна мислити математично, розуміти математичні докази та спілкуватися математичною мовою, використовувати відповідні допоміжні засоби, зокрема статистичні дані та графіки, а також розуміти математичні аспекти цифровізації.

Установки

Позитивне ставлення до математики ґрунтується на повазі до істини та прагненні шукати причини й оцінювати їхню дійсність.

... компетентність у науці, технологіях та інженерії

В Компетентність у науці означає здатність та готовність людини пояснювати світ природи, використовуючи сукупність знань і методологій, спостережень та експериментів, для визначення питань і формулювання висновків, які спираються на факти. Компетентності у технологіях та інженерній справі – це вміння застосовувати ці знання й методології у відповідь на усвідомлення бажань або потреб людини. Компетентність у науці, технологіях та інженерній справі означає розуміння трансформацій, спричинених діяльністю людини, та відповідальність за них як громадянина.

Основні знання, навички та психологічні установки, пов'язані з цією компетентністю

Знання

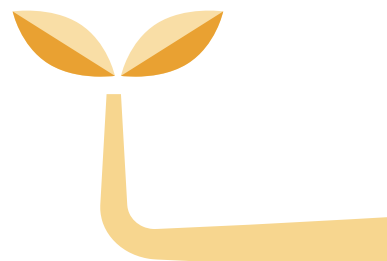
Для науки, технологій та інженерії найважливіше знати основні принципи природного світу, фундаментальні наукові концепції, теорії, принципи й методи, технології, технологічні продукти та процеси, а також розуміти вплив науки, техніки, інженерної справи та діяльності людини загалом на світ природи. Це дає можливість людині краще розуміти досягнення, обмеження та ризики наукових теорій, способів їх застосувань і технологій у суспільстві загалом (у контексті прийняття рішень, усвідомлення цінностей, моральних питань, культури тощо).

Навички

Навички передбачають розуміння науки як процесу дослідження за допомогою спеціальних методологій, зокрема спостережень та контрольованих експериментів, здатність використовувати логічне й раціональне мислення для перевірки гіпотез та готовність відмовитися від власних переконань, якщо вони суперечать новим експериментальним даним. Ця компетентність передбачає вміння використовувати технологічні інструменти та устаткування, а також опрацювати наукові дані для досягнення мети або прийняття обґрунтованого рішення чи формулювання висновку. Людина повинна вміти розпізнавати основні складові наукового дослідження, вміти презентувати та обґрунтовувати висновки.

Установки

Ця компетентність передбачає критичну оцінку й допитливість, усвідомлення етичних аспектів і прагнення дбати про безпеку та екологічність, зокрема у контексті науково-технічного прогресу, щодо себе, своєї родини, громади та глобальних питань.

Цифрова компетентність

Цифрова компетентність передбачає впевнене, критичне та відповідальне використання цифрових технологій для навчання, роботи й участі у суспільному житті та відповідальну взаємодію з ними. Потребує інформаційної грамотності, комунікації та співпраці, медіа-грамотності, вміння створювати цифровий контент (зокрема засобами програмування), безпеки (включаючи цифровий добробут та компетенції, пов'язані з кібербезпекою), розуміння питань інтелектуальної власності, навичок вирішення проблем та критичного мислення.

Основні знання, навички та психологічні установки, пов'язані з цією компетентністю

Знання

Людина повинна розуміти, як саме цифрові технології можуть підтримувати комунікацію, креативність та інновації, а також усвідомлювати свої можливості, обмеження, наслідки й ризики своїх дій. Вона має розуміти загальні принципи, механізми та логіку, що лежать в основі розвитку цифрових технологій, знати основні функції та способи використання різноманітних пристроїв, програмного забезпечення і цифрових мереж. Необхідно критично ставитися до достовірності, надійності й впливу інформації та даних, отриманих за допомогою цифрових технологій, а також знати правові та етичні принципи, пов'язані з використанням цифрових технологій.

Навички

Необхідно вміти користуватися цифровими технологіями задля підтримки активної громадянської позиції та соціальної інклюзії, співпраці з іншими і творчої діяльності для досягнення особистих, соціальних або комерційних цілей. Серед необхідних навичок – вміння використовувати, знаходити, фільтрувати, оцінювати, створювати, програмувати та поширювати цифровий контент. Не менш важливим є вміння керувати інформацією, контентом, особистими даними та засобами цифрової ідентифікації особи, забезпечувати їхній захист, усвідомлювати можливості програмного забезпечення, пристроїв, штучного інтелекту або роботів та ефективно взаємодіяти з цим інструментарієм.

Установки

Взаємодія з цифровими технологіями та контентом вимагає мислячого і критичного, допитливого, відкритого, далекоглядного ставлення до їхньої еволюції. Водночас це потребує етичного, безпечного та відповідального підходу до використання цих інструментів.

Особистісна, соціальна компетентність та вміння ВЧИТИСЯ

Особистісна, соціальна компетентність та вміння вчитися – це здатність людини розмірковувати про себе, ефективно керувати часом та інформацією, конструктивно працювати з іншими, зберігати внутрішню стійкість та керувати власним навчанням і кар’єрою. Це здатність справлятися з невизначеністю і труднощами, вміння вчитися, підтримувати своє фізичне та емоційне здоров’я, вести здоровий спосіб життя, орієнтований на майбутнє, співпереживати і знаходити рішення у конфліктних ситуаціях, дбаючи про інклюзивність та підтримку.

Основні знання, навички та психологічні установки, пов’язані з цією компетентністю

Знання

Для ефективних міжособистісних взаємин та активної участі в суспільному житті важливо розуміти правила поведінки та спілкування, загальноприйняті у різних суспільствах і середовищах. Особистісні, соціальні навички та вміння вчитися також потребують знань про все те, що сприяє здоров’ю розуму й тіла, а також підтримують здоровий спосіб життя. Це усвідомлення бажаних стратегій свого навчання і своїх потреб з погляду формування компетентностей та різних способів їхнього розвитку, а також пошук можливостей для освіти, навчання й кар’єри, наставництва чи підтримки.

Навички

Важливими навичками є здатність визначати свої здібності, вміння концентруватися, долати складнощі, критично міркувати та приймати рішення. Також важливо вміти навчатися, працювати разом з іншими та самостійно, організовувати навчання і наполегливо вчитися, оцінювати й ділитися знаннями, за потреби шукати підтримки та ефективно керувати своєю кар’єрою і взаємодією в соціумі. Люди повинні бути стійкими і справлятися з невизначеністю та стресом. Необхідно вміти конструктивно спілкуватися в різних середовищах, співпрацювати в команді й домовлятися з іншими. Це потребує толерантності, вміння виражати та розуміти різні погляди, розвивати впевненість і відчувати співчуття до інших.

Установки

Ця компетентність спирається на позитивне ставлення до особистого, соціального та фізичного добробуту і навчання протягом усього життя. Передбачає позитивне налаштування на співпрацю, наполегливість та цілісність. Потребує поваги до різноманітності інших людей та їхніх потреб, а також готовність до подолання упереджень і пошуку компромісів. Важливо вміти визначати та ставити цілі, мотивувати себе, розвивати стійкість і впевненість у процесі навчання протягом усього життя та досягненні успіху на цьому шляху. Налаштованість на вирішення проблем підтримує і процес навчання, і здатність людини долати перепони та змінюватися. Це передбачає прагнення застосовувати здобуті навички та життєвий досвід і вимагає від людини допитливості щодо пошуку можливостей вчитися та розвиватися у різних контекстах життя.

Громадянська компетентність

Громадянська компетентність – це здатність бути відповідальним громадянином та брати активну участь у суспільному житті, усвідомлюючи соціальні, економічні, правові та політичні поняття і структури, глобальні трансформації та сталий розвиток.

Основні знання, навички та психологічні установки, пов'язані з цією компетентністю

Знання

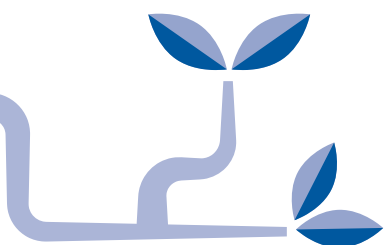
Громадянська компетентність спирається на розуміння основних понять та явищ, які стосуються окремих осіб, груп, трудових колективів, суспільства, економіки та культури. Це передбачає розуміння загальноєвропейських цінностей, вказаних у статті 2 Договору про Європейський Союз і Хартії основних прав Європейського Союзу. Ця компетентність вимагає обізнаності з подіями сьогодення, критичного розуміння основних подій національної, європейської та світової історії. Також потребує усвідомлення цілей, цінностей і політики суспільно-політичних рухів та сталих систем, зокрема кліматичних і демографічних змін на глобальному рівні та основних причин їх виникнення. Так само важливо знати про європейську інтеграцію, усвідомлювати різноманітність і культурну ідентичність в Європі та світі. Це передбачає розуміння мультикультурного та соціально-економічного вимірів європейського суспільства, а також того, як національна культурна ідентичність сприяє розвитку європейської ідентичності.

Навички

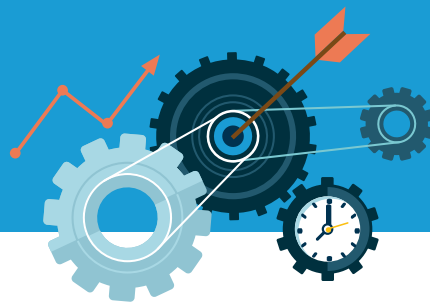
Головним для громадянської компетентності є здатність ефективно взаємодіяти з іншими в загальних або суспільних інтересах, зокрема у контексті сталого розвитку суспільства. Це потребує критичного мислення та вміння комплексно вирішувати проблеми, шукати аргументи і брати конструктивну участь у діяльності громади та процесах прийняття рішень на всіх рівнях, від місцевого й національного до європейського та міжнародного. Це також передбачає вміння отримувати доступ до традиційних і нових медіа, критично оцінювати представлену інформацію та взаємодіяти з ними, а також розуміти роль і функції медіа у демократичних суспільствах.

Установки

Повага до прав людини як основи демократії є фундаментом відповідального та конструктивного підходу. Конструктивна участь передбачає готовність долучатися до процесу демократичного ухвалення рішень на всіх рівнях та у громадській діяльності, підтримку соціально-культурного різноманіття, гендерної рівності й соціальної згуртованості, сталого способу життя, популяризацію культури миру та ненасильства, готовність поважати приватність інших і брати на себе відповідальність за навколишнє середовище. Інтерес до політичного й соціально-економічного розвитку, гуманітарних наук та міжкультурної комунікації має бути основою для подолання упереджень і, за потреби, пошуку компромісів, а також забезпечення соціальної справедливості та правосуддя.

Підприємницька компетентність

Підприємницька компетентність – це здатність діяти, виходячи зі своїх можливостей та ідей, а також вміння трансформувати їх у цінності для інших. Ця компетентність спирається на креативність, критичне мислення і вміння вирішувати проблеми, ініціативність та наполегливість, а також вміння співпрацювати з іншими у процесі планування й управління проєктами, що мають культурну, соціальну чи фінансову цінність.

Основні знання, навички та психологічні установки, пов'язані з цією компетентністю

Знання

Підприємницька компетентність вимагає знань про те, що існують різноманітні контексти й можливості для втілення ідей у життя в особистій, соціальній та професійній діяльності, а також розуміння того, як саме вони виникають. Необхідно знати й розуміти підходи до планування та управління проєктами, тобто враховувати як процеси, так і ресурси. При цьому необхідно розуміти економіку, а також соціально-економічні можливості та виклики, які стоять перед роботодавцем, організацією чи суспільством. Необхідно знати етичні принципи та виклики сталого розвитку й усвідомлювати свої сильні та слабкі сторони.

Навички

Підприємницькі навички ґрунтуються на креативності і потребують, зокрема, уяви, стратегічного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично аналізувати ситуації та конструктивно відображати творчі процеси й інновації. Важливо вміти працювати як самостійно, так і в команді, мобілізувати ресурси (людські й матеріально-технічні) та підтримувати активність. Це також передбачає вміння ухвалювати фінансові рішення з урахуванням витрат і цінностей. Не менш важливо вміти ефективно спілкуватися та домовлятися з іншими, а також справлятися з невизначеністю, неоднозначністю та ризиком як невід'ємними складовими ухвалення поінформованих рішень.

Установки

Підприємливість характеризується ініціативністю, здатністю діяти, активністю, далекоглядністю, сміливістю й наполегливістю у досягненні цілей. Це також передбачає бажання мотивувати інших та цінувати їхні ідеї, співпереживати іншим і піклуватися про людей та світ, а також брати на себе відповідальність, дотримуючись етичних підходів на всіх етапах цього процесу.

Культурна обізнаність та самовираження

Культурна обізнаність та самовираження – це вміння людини розуміти та поважати різноманітні способи креативного вираження й комунікації ідей та сенсів у різних культурах через різні види мистецтва і форми культури. Це передбачає усвідомлення, розвиток і вираження власних ідей та відчуття свого місця або ролі в суспільстві у різних формах і контекстах.

Основні знання, навички та психологічні установки, пов’язані з цією компетентністю

Знання

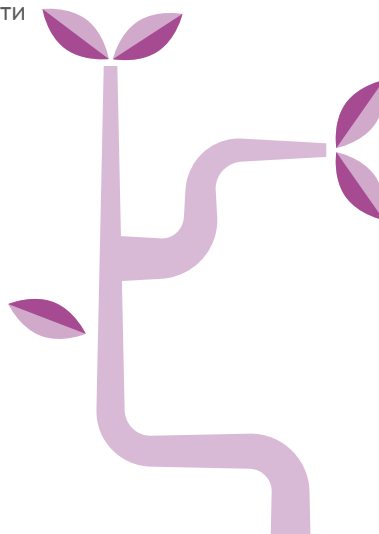
Ця компетентність передбачає знання місцевої, національної, регіональної, європейської та світової культур і форм їх вираження, зокрема мов, спадщини, традицій, культурних продуктів. Вона вимагає розуміння того, як ці форми вираження можуть впливати одна на одну, а також на ідеї тієї чи іншої особи. Ця компетентність передбачає розуміння різних способів передачі ідей між творцем, учасником та аудиторією у письмових, друкованих і цифрових текстах, театрі, кіно, танці, іграх, мистецтві, дизайні, музиці, ритуалах та архітектурі, а також у гібридних формах. Це вимагає розуміння власної ідентичності та культурної спадщини, що розвивається у світі культурного розмаїття, і усвідомлення того, як мистецтво та інші форми культури можуть бути способом спостерігати за світом та формувати його.

Навички

Навички передбачають здатність виражати та з емпатією інтерпретувати образні й абстрактні ідеї, досвід та емоції у різних сферах мистецтва і формах культури. Не менш важливою є здатність виявляти та реалізовувати можливості заради досягнення особистих, соціальних чи комерційних цілей через мистецтво та інші культурні форми і здатність брати участь у творчих процесах як самостійно, так і разом з іншими.

Установки

Важливо бути відкритим до різноманіття форм культурного самовираження і поважати його, дотримуватися етичних норм та бути відповідальним щодо об’єктів інтелектуальної власності й культурних цінностей. Позитивне ставлення також означає допитливість людини щодо того, що відбувається в світі, її відкритість до нових можливостей та готовність брати участь у культурному досвіді.

Підтримка розвитку ключових компетентностей

Високоякісна та інклюзивна освіта, тренінги й навчання протягом усього життя створюють для кожного можливість для розвитку ключових компетентностей.

Освіта, тренінги та навчання протягом усього життя, які орієнтовані на компетентності, – це підхід до викладання й навчання, що розвиває ключові компетентності, зокрема відповідні знання, навички та психологічні установки. Найкращий спосіб це пояснити – порівняти цей підхід із викладанням і навчанням, що ґрунтуються на знаннях, адже за таким підходом увага зосереджується лише на аспекті знань.

Приклади належної практики, що сприяє розвитку ключових компетентностей, можна спостерігати в таких сферах:

- > підходи й середовища викладання та навчання;
- > підтримка викладачів;
- > оцінка та перевірка компетентностей.

Підходи й середовища викладання та навчання

Підходи, орієнтовані на розвиток компетентностей, як-от проєктне, гуманітарне, проблемно-орієнтоване навчання, емпіричне навчання або навчання на робочому місці, покращують результати навчання та активної участі учня у навчальному процесі. Водночас такі підходи створюють можливості для інновацій, співпраці та міждисциплінарного навчання, адже вони передбачають центральне місце й активну участь особи, яка навчається, у процесі навчання. Наприклад, цифрові технології, що використовуються у проєктному навчанні, покращують процес навчання та підтримують розвиток цифрових компетентностей. У поєднанні з соціальним та емоційним навчанням і фізичною активністю, яка покращує стан здоров'я, підходи, які орієнтовані на розвиток компетентностей, підвищують загальну мотивацію учнів, їхню результативність та активність.

Розвиток компетентностей найкраще підтримувати у різних навчальних середовищах. Цьому сприяє як співпраця між зацікавленими сторонами у сфері освіти, навчання та неформального навчання, так і співпраця з партнерами-неосвітянами

у місцевих громадах та роботодавцями. Міжгалузеве співробітництво спрощує перехід від освіти до роботи і від роботи до освіти, а також встановлює міцний зв'язок між тим, чому навчають, і тим, як змінюється суспільство та які знання стають актуальними.

Так, багатомовну компетентність можна розвивати у тісній співпраці з різними зацікавленими сторонами за кордоном у поєднанні з мобільністю викладачів та учнів. Співпраця із зацікавленими сторонами у сфері гуманітарних наук та організація навчання у музеї може стати корисним способом формування культурної свідомості й самовираження. Можливості для підприємницького досвіду, стажування у компаніях або запрошення підприємців до навчальних закладів є корисними і для молоді, і для дорослих.

Розвитку ключових компетентностей сприяють підходи до викладання й навчання, які орієнтовані на формування компетентностей, співпраця з різними зацікавленими сторонами та навчання у різних навчальних середовищах.

Підтримка викладачів

Викладачі мають вирішальний вплив на досягнення та мотивацію учнів, а отже, на розвиток їхніх компетентностей. Водночас підходи до викладання й навчання, що, як правило, пов'язують з розвитком компетентностей, приділяють ще більше уваги якостям і компетенціям, які необхідні ефективним педагогам.

Тому підходи, орієнтовані на розвиток компетентностей, мають бути закладені у початкове навчання та безперервний професійний розвиток працівників освіти. Педагогічний персонал потребує підтримки щодо інноваційних підходів, орієнтованих на розвиток компетентностей. Викладачів необхідно заохочувати до співпраці у своїх навчальних закладах та поза їх межами. У цьому

контексті доцільно використовувати методи спільного навчання з обміном досвідом, програми обміну та мобільності персоналу, участь у мережах і спільнотах фахівців-практиків. Доступ до експертних центрів та актуальних наукових досліджень, відповідних довідкових інструментів і матеріалів у поєднанні з гнучкістю та автономією в організації навчання підвищують якість викладання. Усі ці підходи сприяють розвитку компетентностей учнів.

За умов належної підтримки викладачі забезпечуватимуть найкращий досвід навчання для своїх учнів і дбатимуть про те, щоб усі учні досягли необхідних результатів навчання.

Оцінка та перевірка компетентностей

Оцінювання впливає на людину та її прогрес у навчанні. Це може допомогти їй здобувати та опановувати нові знання й навички. Це також може допомогти учням зрозуміти їхні улюблені стилі навчання і стати самостійними та впевненими у цьому процесі. Перевірка компетентностей або оцінювання, результатом якого є присвоєння кваліфікації, допомагають учневі повідомити про свої компетентності на етапі пошуку подальших можливостей для навчання чи працевлаштування.

З огляду на це надзвичайно важливо розробити підходи та інструменти оцінювання, які визначають, наскільки успішно учень розвиває ті чи інші компетентності. Цьому процесу також сприяють і описи ключових компетентностей, представлені у формі детально визначених структур оцінювання результатів навчання, наприклад,

підприємницької компетентності та компетентності у сфері програмування, разом із діагностичною, проміжною та підсумковою оцінками. Цифрові технології можуть сприяти фіксації різних аспектів прогресу учнів, так само як і інструменти перевірки неформального та інформального навчання, як-от Europass та Youthpass.

Навчання, викладання й оцінювання тісно пов'язані між собою, і будь-яка політика чи стратегія, що впливає на один із цих елементів, також позначатиметься і на всіх інших. Це означає, що рішення, прийняті щодо оцінювання мають значний вплив на те, як викладаються ключові компетентності, а отже, на те, чому навчаються учні.

Зв'язатися з ЄС

Особисто

По всьому Європейському Союзу є сотні інформаційних центрів Europe Direct.

Адресу найближчого до Вас центру можна знайти тут:

https://europa.eu/european-union/contact_en

Телефоном або електронною поштою

Europe Direct – це сервіс, який надає відповіді на Ваші запитання про Європейський Союз.

Ви можете звернутися до цієї служби:

- за безкоштовним номером: **00 800 6 7 8 9 10 11** (деякі оператори можуть стягувати плату за ці дзвінки),

- за стаціонарним номером: **+32 22 99 96 96** або

- електронною поштою: https://europa.eu/european-union/contact_en

Пошук інформації про ЄС

Онлайн

Інформація про Європейський Союз усіма офіційними мовами ЄС доступна на веб-сайті:

https://europa.eu/european-union/index_en

Публікації ЄС

Ви можете завантажити або замовити безкоштовні та платні публікації ЄС тут:

<https://publications.europa.eu/en/publications>.

Кілька примірників безкоштовних публікацій можна отримати, звернувшись до Europe Direct або до місцевого інформаційного центру (див. https://europa.eu/european-union/contact_en).

Законодавство ЄС та відповідні документи

Щоб отримати доступ до юридичної інформації з ЄС, включаючи все законодавство ЄС з 1952 року в усіх версіях офіційними мовами, перейдіть до ресурсу EUR-Lex:

<http://eur-lex.europa.eu>

Відкриті дані з ЄС

Портал відкритих даних ЄС (<http://data.europa.eu/euodp/en>) надає доступ до масивів даних з Європейського Союзу. Дані можна завантажувати та використовувати безкоштовно як у комерційних, так і в некомерційних цілях.

**ПРЯМУЄМО
РАЗОМ**

ISBN 978-92-9463-091-9
doi:10.2871/420